

ÜMİT KIVANÇ • Aşkım Bana Resimaltı

İletişim Yayınları 72 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 8

ISBN-13: 978-975-470-007-7

© 1989 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1-2. Baskı 1989, İstanbul

3. Baskı 1993, İstanbul

OFSET HAZIRLIK İletişim

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 45030

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ÜMİT KIVANÇ

Aşkıml Bana Resimaltı

ÜMIT KIVANÇ 1956'da İstanbul'da doğdu. Haliyle, birtakım okullarda okudu. 1980 öncesi dönemi mâlûm şekilde geçirdi, 12 Eylül'ü görece az hasarla atlattı. Altun Kitaplar Yayınevi, *Milliyet* yazışları, *Cumhuriyet* Haber Merkezi'nde, *YeniGündem* haftalık haber dergisinde, İletişim Yayınları'nda, *Medyakronik* günlük medya eleştirisi sitesinde çalıştı. (*Medyakronik* dönemi ve sonrasındaki medya eleştirisi yazıları için: www.haysiyet.com.) "Piyasaya" yazı, fotoğraf, tasarım, çekim, kurgu, senaryo işleri yaptı. 1980 öncesinde Afrika Boynuzu ve Nikaragua üzerine haber araştırması-analiz türünde broşürleri yayımlandı. *Radikal* gazetesi ve *Nokta* dergisinde yazdı, 2007'de *Taraf* gazetesinde yazmaya başladı, *Birikim* dergisinde yazıyor. Önce *Mozaik*, ardından piyanist Ayşe Tütüncü'nün *Bir Piyano Beş Perküsyon* grubunda davul çaldı. 1990'ların ortalarında kısa ve belgesel filmler yapmaya başladı. Önemli belgeselleri arasında, *Kızlar ve Kökler*, *Nazê*, *Şarkularla Geçtim Aranızdan* (Kazım Koyuncu için bir film), *19 Ocak'tan 19 Ocak'a* (Hrant Dink cinayeti sonrası), *Uçurtmam Tellere Takıldı* (Ahmet Kaya için bir film) sayılabilir. (Filmleri hakkında daha geniş bilgi için: www.gecetreneri.com.) Edebiyat çalışmaları 1989'dan itibaren yayımlanmaya başladı. İlk kitabı, "birtakım kadınlar, muhtelif erkekler ve hep bildiğimiz şeyler üzerine bir upuzun hikâye" olan *Aşkım Bana Resimaltı*'dır. Bunu "siyasî polisiye roman" *Bekle Dedim Gölgeye* (1989) izledi. *Erkek Hikâyeleri* (1990), hikâyelerini topladığı ilk kitabıdır. *Macbeth - Muhitimize Uyarılma Denemesi* (1991) ise tek oyunu. Yakın tarihimizi yeniden yorumlamaya ve anlamaya bir katkı niteliği de taşıyan *Gaib Romans* adlı romanı 1992'de çıktı. Bunu *Yalnız Olmuyor* (1995) ve *Siyah Makamı* (1997) izledi. Futbol basını üzerine eleştiri niteliğindeki *Kesin Ofsayt* (2001) İletişim, siyasî ve toplumsal konulardaki makalelerini derlediği *Demiş Bulundum* (1999), *Birikim* Yayınları'nca yayımlandı.

Toplumun kendisi baştan başa aldatmaca ve uydurmaca olduğuna göre, pek çok kimse İngilizce'de 'fiction' denen roman ve öykü gibi türlerin yazılmasını gereksiz buluyor artık...

Suzanne Brogger, Bizi Aşktan Korum

I. Bir Millet Uyanıyor

Nilüfer'in, yatak odasından sızan ışığı arkasına almış donlu silüeti görmesine daha çok zaman vardı. Zaten daha önce düzenlişehirden vapurluşehire gelmesi gerekecekti. Ondan önce de kendi sahasında bir maç kaybetmesi, rakip sahada elde ettiği onca averaja rağmen küme düşmesi... Selmin'in yüzüğünü hâlâ saklamadığını Nilüfer'in öğrenişiyse bütün bunlardan epeyce sonraydı. Çünkü Selmin ancak o zaman, sabahları aynı evde dişlerini fırçalayacağı insanın kesin hatlarını, temel esaslarını ve ayırıcı özelliklerini belirlemiş, bunları zihnine soldan iki santim boş bırakıp bazı yerlerin altını çizerek kaydetmiş ve diplomasını almıştı. Yalnız, aferin alamamıştı. Kimse aferin demediği gibi, sokaktan geçen münasebetsiz bir satıcı, "Zavallı," demişti ona. Neyse ki o satıcıyı hemen gözaltına almışlardı. Aynı sıralarda Nilüfer, korkularını hasıraltı etmekle uğraşıyordu.

Sokaklarda sıra sıra dev ütüler diziliydi. Üstlerine, adalet zarar görmesin diye brandalar örtülmüştü. Çünkü, yağmur çamur bir yana, fenaçocuklar gelip geçerken çizik atabilirlerdi. Bir yılda 500 çizikten fazla atabilenler topluma kazandırdı.

lacağından, lüzumsuz kalabalık meydana gelebilirdi. Mâkûl, aklıbaşında ve iyi insanlar çocukların çizik atmasını bu nedenle engellemek istiyorlardı. Adalet mülkûn temeliydi.

Halen de öyledir. Yani haber yayına hazırlandığı sırada öyleydi en azından. Demek ki birazdan açılacak kepenklerin akşam yeniden kapatılmasından daha doğal bir şey olmayacaktı. Belki yağmur yağabilirdi. Ama bu mevsimde yağmur hiç de kepenklerden daha doğal değildi. Buna rağmen yağıyordu. Yağsın. Nasıl olsa brandalar vardı. Bu da demekti ki, birazdan sokaklar, üzerlerine branda örtülmüş çocuklarla dolacaktı. Kısa süre sonra, alacak toz bulabilmek için tetkik ve incelemelerine başlayacak kadınlar, bu brandaların anne derisinden yapıldığına inanırlardı. İnanmalarında herhangi bir sakınca yoktu. İnanmak serbest, kırmızı yanarken geçmek yasaktı. Ama yaya lambada durduğu gibi durmuyordu. Büyükkentlilerin yabancısı lamba, onlara kaş göz ederek derdini anlatabilmek için ne kadar uğraşsa nafileydi. Onu takmıyorlardı. Neftî elbiseli, resmî tercümanların her sabah lambaların yanına gelip el kol işaretleri ve düdüklerle onlara devlet desteği sağlamasına bu yüzden gerek duyulmuştu.

Bazen, arabalar ve çocuklar gibi, brandalarla örtünen bu yetkili tercümanlar bir iddiaya göre, lambaların başına topladıkları insan gruplarını fil-kale-vezir-piyon diye ayırıp onlara bu ayrıma göre davranıyorlardı, ayrıca bazen beyaz şeritli asfalt parçaları üzerinde onlarla satranç oynuyorlardı. Yalnız, bir adamı kolundan tutup; bir otomobilin bulunduğu yere koydukları, otomobili yolun kenarındaki bir kutuya attıkları şimdiye kadar hiç görülmemişti. Demek ki bunu göstermeden yapıyorlardı. Yine de onlar mesai saatleri içinde çocukların amcalarıydı ve henüz kahvaltıya bile oturmamışlardı.

Pek kaba ve yakışsız hareketlerle susturulup lafları ağzına tıkanmış çalarsaatlerin kızgın bakışları altında kahval-

tıya hazırlanan yalnız onlar mıydı? Değildi tabii... Olmadığını hepimiz biliyorduk; cümle alem ve konu komşu da biliyordu. O halde bir sürü insan göz göre göre neden “Evet evet, hı hı” diyordu? Tek amaçları uyandırıcılarını başlarından kovmak mıydı? Günlerini pekâlâ kendi rızalarıyla, hattâ araya eş dost, hâmi, kartvizit falan koyarak, düzenli bir gelir karşılığı satmışlardı. Satamasalar ellerinde kalacaktı. Şimdi ucundan birkaç dakikayı kendileri için turtıklayıp onu da uykuya mı harcamak istiyorlardı? Bu millet böyleydi işte. Adam olmazdı. Adamlar, halbuki, aya bile gider, düşünen makineler yaparlardı. Bize adam lâzımdı. Yani, yok, aslında bizde ne adamlar vardı, ama imkân ve tesis yoktu. Bakın, meselâ, bütün bunların konuşulabilmesi için bir yandan ıhlamurların yudumlanması gerekiyordu ki, henüz kahve açılmamıştı bile.

Birazdan önlerine konacak kahvaltı ve haftada bir-iki gece boşalmaları sağlandıktan sonra başka bir evde de uyanmalar fark etmeyecek olanlar, ezici çoğunluğu ellerinde bulundurmanın pervasızlığıyla tuvaletlere çıkıyor, pijamalarının bel lastiğiyle oynuyorlardı. Sırf yanında uyandılar diye sabaha gözlerini gülümseyerek açmalarını sağlayan birinin yanında uyanmış bulunanlar, bu lastikli ve karışık tarifi de gösterdiği üzere, pek olağan vaka sayılmazlardı. Yine de şanslı bir azınlık sayılabilirlerdi. Çünkü hem sayılabilecek kadar az değildiler hem de azınlık olmalarına rağmen kendi dillerinde eğitim ve kültür hizmetlerinden yararlanabiliyorlardı. Bütün hit’ler, star’lar, aşk romanları, piyanist şantörlü içki-li lokantalar, gül satan küçük kızlar, araba çekilen denizkenarlarının falcıları onlara çalışıyordu. Ama ne olursa olsun, ezici çoğunluk karşısında hiç şansları yoktu. Uyanır uyanmaz gülümsemekle kazandıkları puanların da önemi yoktu. Çünkü ikinci elemeyi hiçbir zaman geçemeyeceklerdi. Geçememişlerdi, geçemezlerdi. Bu millet adama sabah sabah

gölümsemenin bedelini öğretmesini bilirdi. Millet ödetmese devlet ödetirdi. Zaten ikisi hemen hemen aynı şeydi. Bu durumda ikisinden birine lüzum yoktu belki de. Ama onca kalabalık bu yağmurda nereye gidecekti?

Bir ara Almanya'ya gidiyorlardı ne güzel. Ama Almanya da artık işçi almayacağını açıklamıştı. Alman bakan buradaydı ya, o söylemişti. Gazetede yazıyordu. Nilüfer'in babası demin okumuştı. Nilüfer'in annesine göre yazıktı, çünkü kapıcının oğlan pek heves ediyordu gideceğim diye, şimdi gidemeyecekti. Demek ki bu durumda o oğlanın da bileklik gibi kalın kayışlı dijital saat alması, daha önce Almanya'ya gidememiş ve daha sonra gidemeyecek arkadaşlarıyla birlikte iş gücü sahibi mâkûl insanların arasında dolaşırken sorulduğunda bunu gösterebilmesi gerekecekti. Nilüfer'in babası kahvaltının üzerine kahvesini içmeden evden çıkmazdı. İçtikten sonra da uzun süre çıkmazdı. Çünkü emekli olmuştu. Nilüfer'in yanında sabah kimse uyanmıyordu. Çünkü Nilüfer ana-babasıyla oturuyordu.

Kalktı. "Artık çıkayım," dedi. "Bugün işe erken başlasam iyi olacak." Birden bütün spotlar yandı, bütün evlerin sokak kapıları aydınlatıldı ve Nilüfer'in cümlesi hep bir ağızdan tekrarlandı. Ansızın sahneye fırlayıp, "Anne, babam ekmek getirmek için her gün gideceğine ekmeği köşedeki fırından alsak olmaz mı?" diye bağırarak bir çocuk güvenlik güçlerince tesirsiz hale getirildi. Çocuğun annesi her sabah herkesden önce kalkıp soba yakmak zorunda olacağı bir evde mecburî ikâmete mahkûm edildi. Kadın fark ettirmedi ama buna hiç üzülmemişti, çünkü zaten yıllardır böyle bir evde oturuyorlardı. Ama bu ergeç anlaşılacak, kadının cezasını bulması için kocasının bir gece sarhoş gelip onu ve çocuğunu öldürmeye kalkışması gerekecekti. Ne yani, kadın cezasız mı kalsındı? Bu millet kimsenin yaptığını yanına bırakmazdı. İstese bütün çocukları brandalardan, bütün satranç tahtala-

rını asfalttan yapardı. Ama yapmıyordu işte. Öteki milletlere kıyak olsun diye...

Nilüfer yağmurun iki adım için şemsiye açmayı gerektirmeyecek ölçüde şahsiyetsiz olduğunu tesbit etti.

Selmin pencereden bakıp, “Yağmur yağacak,” diye mırıldandı. Oysa çıkıp dolanmak istiyordu ve yağmurda ıslanarak dolanınca çözülmesi güç olabilirdi. Günün birinde yağmurun sadece habercileri değil kendisi de bütün şiddetiyle karşısına dikilmişsen, çözülmeyi mözülmeyi aklına bile getirmeden gökyüzünde turlar atacağını henüz bilmiyordu. Batıp çıktığı her su birikintisinden keyif alacağı o akşamüstüne daha epey vardı. Şimdilik, sadece, yakında çalışmaya başlayacaktı. Tam da bugün havanın bozması ne kötüydü. Bütün büyük şehirlerde bütün güneşler yasaklanmıştı. Meydan naylon torbalara kalmıştı. Selmin çıkıp gazete mi alsaydı? Gazete... Alman bakanın sözlerinden ona neydi ki? Wolfgang Amadeus Mozart'ın 551 Köhel sayılı Do Majör Jüpiter senfonisi de şu anda Selmin'e Alman bakandan daha yakın değildi. Ama genç kadının kaderi bir kez çizilmişti... TRT-1'i açsa, sabah sabah oyun havası dinleme tehlikesi bile vardı. Tekrar pencereden baktı. Kalktı, alelacele giyinip dışarı fırladı. Sokağa çıktığında, az önceki ruh halini de evde bırakmış bulunduğunu fark edip memnun oldu. Bütün millet işine giderken insanın kafasına estğince ortalıkta dolaşabilmesi ne kadar hoştu. Biraz utandı, içinden kırttı. Gülümseyerek titreşen gözkapaklarından biri, tam o anda isabet alarak hareketsiz kaldı. İri damlalı bir yağmur, Selmin'in tepesine iniverdi. Bu millet, adamı...